

Шапка Марина Ігорівна / Обласний молодіжний конкурс “Читаємо вишиванку як книгу”. С. Інгулка Баштанського району Миколаївської області, 2017. [pdf](#)

Шапка Марина - 2001 року народження, учениця Інгульської загальноосвітньої школи.

Українська вишиванка є найкращим та найдорогоціннішим одягом вже протягом дуже тривалого часу.

В нашому мальовничому селі Інгулка проживають жінки, для яких вишивання стало улюбленим і поширеним різновидом народної творчості. Як з'ясувалося, що основною їх вишивкою були серветки, скатертини, рушники, килими, на них вони відображали тварин, птахів, рослини, геометричні візерунки. Шви, які інгульські майстрині найчастіше використовували у вишивці – це хрестик і гладь. Кожна з них обов'язково вишивала на своїх роботах рік, число, місяць і навіть дні тижня. А ось сорочки вишивали тільки деякі з них.

Справжнім, провідним майстром вишивки є 85-річна Катерина Марківна Геранічева, яка майже 60 років віддала цьому улюбленому виду народного мистецтва. Вишивання стало її захопленням, її життям та зв'язком з рідним краєм. Візерунки, виконані майстринею на полотнах приваблюють тонким відчуттям колориту, життєрадісною гамою кольорових сполучень – червоного, жовтого, оранжевого, зеленого, чорного.

Катерина Марківна повідала, що вишитий на килимі олень несе щастя і добробут, вишиті маки є символом родючості та пам'яті роду. На рушнику використала геометричні візерунки: трикутник, ромб, хрест, зірки, які за її повір'ям уособлюють життєдайну силу і духовне очищення.

З великою любов'ю майстриня представила килим, де зображені гуси, вона говорить, що птахи – то символи людських душ.

Особливо майстерно жінка вишивала сорочки, при цьому дотримувалася народних традицій та правил вишивання: *«Я обов'язково починала вишивати сорочку в четвер, з чистими помислами, думками, з добрим настроєм. Важливо робити вишивку без вузликів, так як вузли обривають енергетичні зв'язки вишивки з носієм, ускладнюють плавну течію енергій. Також важливо було знати про матеріали та тканини, які повинні бути натуральними. Я полюбляла бавовняні нитки, вони найкраще підходять для постійного*

захисту від пристріту і зурочень»

Відомо, що в різних куточках України вишивають по-різному, але всі рукодільниці вкладають у свої вишивки власну теплоту своєї любові, відданість своєму народу. Тому й сила вишивки – в її візерунках.

Катерина Марківна розгорнула своєму серцю милу вишиванку. Це була бавовняна сорочка, персикового кольору, виконана в геометрично-рослинному жанрі. Робота вишита хрестиком червоними та зеленими натуральними нитками.

«Чому Ви саме хрестиком її вишили?» – запитала я.

«Звісно, технік вишивки дуже багато, але саме цей припав мені до душі ще з дитинства. І головне, що саме хрестик символізує рух сонця, добро і захищає від «злих чар». Тоді я була закохана, мріяла про одруження і діточок, тому я передала це на своїй вишиванці. Це була моя перша сорочка, вишита 1952 року, тоді мені було 20 років». - повідала майстриня.

На її сорочці пишаються червоні троянди, як символ любові і милосердя, що означають безперервний рух і вічне відродження, а пуп'янки – то продовження роду свого. Хвилясті лінії зеленого кольору – то символ води, яка давала життєву силу людям. Поеднання червоної вишивки на кольоровому полотні надає сорочці мажорного звучання, справляє враження святковості й урочистості.

Інгульська майстриня 79-річна Зіна Василівна Василенко працювала в школі вчителем музики і трудового навчання, при цьому передавала свої знання дітям, ділилася своїми секретами і традиціями.

«Урок трудового навчання я починала словами: якщо людина хоче вишивати... Все залежить від нашого бажання, наполегливості, праці. Бо ж мудрий народ каже: «Під лежачий камінь вода не тече», до всього треба докласти рук, розуму, старання, бажання. То ж давайте потрудимося трішечки і побачимо, що ж у нас вийде сьогодні на білому полотні»

. – сміється Зіна Василівна.

Вона дуже багато знає легенд, віршів, пісень, повір'їв, традицій, правил самого вишивання. *«Сорочка завжди вишивалася жіночими руками, а тому несла сильний емоційний заряд, символізувала добро, любов, вірність. І саме вона була найкращим оберегом, бо захищала не тільки тіло від хвороб, але й душу від злих духів. Традиційно в нашому селі сорочку вишивала мати для сина чи доньки, вкладаючи у цей виріб свою любов, думи, мрії і світлі надії, щоб ішли сини у складну дорогу життя з маминим благословенням сміливими і сильними, мужніми і відважними, справжніми українцями. На мою думку, вишиванки можна читати, як читають книги, адже кожен елемент візерунка щось символізує»*

. – ділилася Зіна Василівна.

Жінка презентує свою улюблену сорочку із домотканого, білого полотна з рукавом в три четверті, на яку ліг рослино-геометричний орнамент у вигляді калини і хвилястих ліній. Вишивка відображає розмаїтість навколишнього життя, свої думки та почуття, красу рідної природи, яка завжди була джерелом творчої наснаги.

Калина – це символ України, матері, родини, потомства роду. Кожен колір у вишиванці також має своє значення. Так, червоний колір є ознакою життєвої сили, зелений – природи та життя, чорний – родючість Землі та багатства. Яскраві, насичені барви створюють радісний і святковий настрій. Сорочка, яку продемонструвала Зіна Василівна, вишита в 1964 році.

Щира й весела інгульчанка-вишивальниця, 81-річна Ганна Юр'ївна Щербан, яка полюбляє жарту й гуморески поділилася своїми знаннями і таємницями сорочки – вишиванки.

«Родом я із Прикарпаття, де вишивання – традиційне жіноче заняття, яким я захопилася з раннього дитинства. Кожна жінка повинна була власноруч пошити собі сорочку, а вже потім її вишити. Та й чужу вишиванку надягати не слід, вважається що таким чином можна "перебрати" на себе чужу долю, або віддати свою. На Південь України я приїхала в 1968 році. Тут були трохи інші традиції, сорочок вишивали мало, та це не заставило мене залишити це ремесло. Я спілкувалася з односельцями, вивчала літературу, щоб зрозуміти методику та техніку вишивки. В 1971 році я вишила сорочку, притаманну цьому краю» . – хвалиться Ганна Юр'ївна.

Представлена вишиванка зшита із білого, бавовняного полотна як джерело чистоти, непорочності, святості. Вишита хрестиком. А щоб перегородити шлях негативним силам через краї одягу до тіла і душі людини жінка вишила петельним швом ще й воріт, горловину і манжети. Характерною особливістю сорочки-вишиванки Ганни Юр'ївни є дрібно розчленовані орнаментальні мотиви, які в цілому становлять чітку врівноважену композицію геометричного орнаменту, на якій домінують кольори зелений – символ життя, рослинність, синій – означає воду, чорний – родючість Землі, жовтий – сонце, достаток, благополуччя а оранжевий - це колір зняття довготривалої напруги і досягнення поставленої мети.

Передня частина сорочки складається із чотирьох ромбів, які пов'язують із плодючістю людини і землі. Ці ромби з'єднуються між собою жовтим, прямим хрестом, як символом Сонця. Хрест своєю енергією «розтинає» і знищує негативну енергію. Майстриня творчо використала в центрі сорочки вишивку зірки, як символ вічного руху, символ вогню. Замикають основу вишивки шеврони, які не мають основи і означають матеріальну сутність. Рукава на сорочці довгі і вишиті тією ж композицією що й передня частина вишиванки. Лише доповнює рукав подвійний хрест – це накладання прямого і косого хреста що утворили восьмипроменеву зірку – символ об'єднання двох начал – чоловічого і жіночого.

Слава про Інгульських вишивальниць, їхні невтомні руки, що створюють неперевершену красу орнаментів шириться за межі нашої області. Художні вироби Інгульських майстринь експонуються на святкових виставках в бібліотеках, школах,

ярмарках. Любов до вишивання, секрети майстерності цього давнього і вічно молодого мистецтва передаються тут із покоління в покоління. У наші дні вишиванка впевнено повертає собі популярність.